

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 19 Juli 1908. No. 1594.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 0.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f 0.30. Aanvragen en vermelding van te tekenen f 0.12 per regel.

Hooren, houden, doen.

Zoo zal het geschieden, omdat gij deze rechten zult hooren, en houden, en er doen, dat de Heere, uw God, u het verbond en de weldadigheid zal houden, die Hij uwen vaderen geworpen heeft. Deut. 7: 12.

„Wie niet hooren wil, moet voelen,” is geen zeggen dat aantrekt. Het past bij een slaafhouder, die zijn slaaf over het lijf striemt; bij een onderwetsche meester, die een rakker onder zijn scholieren met de gard naait, of hoogstens bij een wat hardvochtigen vader, die er in geniet, dat hij er nu met een vrije consciëntie eens op kan slaan. Menscheijk, want ook het ouderlijk gezag kan al te lang getergd zijn; maar niet teeder. Ook de tucht, zelfs de tucht aan den lijve, kan eisch worden; maar wie lief heeft, tuchtigt met weerzin, niet uit geërgerde passie, doch alleen uit plichtsbesef. En bij dat zeggen: „Wie niet hooren wil, moet voelen,” voelt ge de drift, waarmee wordt toegeslagen, om den slag recht voelbaar te doen aankomen. Het is of de getuchtigde met zijn schreien tegen de slagen die hij krijgt protesteert, en alsof de tuchtiger nu zich zelf rechtvaardigt, door te zeggen: Ge hebt niet willen hooren, deugnet, voel het nu maar eens!

En toch, al stuit de toon die in dit zeggen klinkt, u tegen de borst, wat er in wordt uitgesproken is onbetwistbaar. Het is de groote les, die Israël in een historie van eeuwen heeft moeten leeren; het is een der grondgedachten van de zedelijke wereldorde; het is de zielservaring, door den paalmist bezongen, toen het van zijn harp weerklonk: „Ik Sloeg eer ik werd verdrukt den dwaalweg in, maar, nu geleerd, houd ik uw wet en wegen,” kortom, het is de grondregel van heel de Schrift. Zelfs het kruis van Golgotha wordt, zoo ge dien grondregel prijs geeft, een ergernis.

Tweeërlei kan er u brengen en kan u hooger opvoeren, omdat tweeterlijk, deels uitwendig, deels inwendig het bestaan is, dat God u gaf. Inwendig nu wordt ge opgebouwd, zoo ge hoort, en hoort ge niet, dan moet ge uitwendig worden getroffen.

Beide doelt natuurlijk op uw ziel. Maar als ge hoort, wordt uw ziel rechtstreeks door uw God bewerkt. Moet het daarentegen door uitwendige tucht gaan, dan leert uw ziel niet door het Woord, dat uw eere is, maar door de pijn, die u vernedert. Daarom zette Mozes voor alle ziel, in 's Heeren naam, dezen levensregel in: *Eerst hooren dan houden, en deze twee als uitgangspunt van het doen.*

Eerst hooren.

Wat toch ligt hierin anders, dan dat ge niet uw eigen heer en meester zijt, maar een Heere in den hemel boven u hebt, die over u te zeggen, die u te gebieden heeft, en naar wien gij daarom luistert moet.

Geen eigenzinnigheid, geen eigen genoezaamheid, geen eigen gerechtigheid! Niet gij zelf uitdenken en uitvinden, wat ge doen en laten zult. Niet een zedelijkheid van uw eigen bedenking. Geen leven naar eigen goedvinden, maar een leven van plicht en toewijding. Een plicht, niet zelf gekozen, maar u opgelegd. Geheel uw gedraging en geheel uw gang door het leven beheerscht door een hooger wil. God uw God, en gij zijn diep afhankelijk creatuur.

En naar wat uw God wil, zult niet gij gissen en raden, maar gij zult hooren. Immers uw God is een God, die zich geopenbaard heeft. Hij is een God die niet zwijgt, maar spreekt. Zijn Woord is uitgegaan. En naar dat Woord hebt gij te hooren. Te hooren naar zijn Woord, dat uitgaat in de schepping; naar zijn Woord dat uitgaat in de historie; naar zijn Woord dat uitgaat van de profeten en apostelen; naar zijn Woord dat uitgaat in den Christus; naar zijn Woord dat uitgaat door den Heiligen Geest.

Dat alsdijg Woord onzes Gods moet als de lamp zijg voor onzen voet en het licht op ons pad. Naar dat Woord van uw God moet ge aldoo luisterende zijn, moet ge rusteloos hooren.

Als uw God spreekt niet te luisteren, is in zelfgenoegzaamheid uw God klein achten. Niet het oor te openen als zijn stem uitgaat, is om uw God niet geven. Niet in stille eerbiedenis te hooren, als uw God u toesprekt, is u niet storen aan zijn heiligen wil. En opzettelijk het oor toe te stoppen als zijn Woord tot u komt, is opstand tegen zijn heilige Majesteit.

Zoals de starren naar God luisteren, als Hij ze bij name roept, en zie, er wordt niet één gemist. Zoals de visch hoorde en Jona op het droge wierp, toen God, zoals de

Schrift zegt, den visch riep. Zoo zult ook gij hooren, steeds toelustend of uw God ook tot u spreekt.

Luisteren, hooren, dat is erkennen dat ge een God boven u hebt, een Heere en Meester, die over u te gebieden heeft; het kind dat naar zijn vader luistert, de dienstknecht die luistert naar zijn heer.

Maar hooren is niet genoeg. Ook moet wat ge gehoord hebt, u bijblijven. Ge moet het bij u houden. Het mag niet zijn, het één oor in, het andere oor uit. Het moet in u bezinken. Het moet u bijwonen en duurzaam beheerschen. Het moet gegrift worden in uw hart.

De Joden plakten kleine stukjes van de wet op hun deuroposten of naasten ze op den zoom van hun kleed. Maar wat waarde dit ook als zinnebeeld had, het is het eigenlijke niet. Niet de post van uw deur en niet de zoom van uw kleed, maar uw hart is de gevoelige plek, waar het Woord van uw God zich op af moet drukken. Men heeft thans spreek- en zanghuizen met platen erbij, waarop in fijne insnijding staat uitgedrukt wat een spreker sprak, of een zanger zong. Brengt men nu later die platen weer met de bus in aanraking dan geeft die bus de stem van den spreker of zanger weer, en zoo dikwijls ge wilt, laat ge altoos weer het woord er uitkomen. En zoo nu moet uw hart zulk een plaat met bus zijn, waarin God zijn woord voor u aldrukt, en waaruit telkens weer datzelfde woord van uw God u kan tegenklinken.

Zulk een zang of spreekbus kende men in de dagen van Mozes nog niet. Thans is het gevonden. En daarom kunnen wij het als beeld gebruiken, om dat *houden* van wat we gehoord hebben toe te lichten. Zulk een plaat van de spreekbus houdt het woord vast. Het staat er in gegrift. Het spreekt er telkens opnieuw uit. En zoo moet ons *houden* van het Woord onzes Gods zijn, dat we gehoord hebben. Ons hart moet het vasthouden. Het moet in ons hart zijn ingedrukt. Het moet uitdrukt zijn in ons hart ons onopzettelijk weer toespreken, zoo dikwijls wij het opwekken.

Zoo alleen komt er vastheid van gedraging, vastheid van beweging, vastheid van zin en bedoelen in ons. Zoo worden er sporen gelegd, waarlangs ons hart zich voortbeweegt. Zoo weten we waar we komen, waar we zijn, en waar we heengaan.

De valsche mystieke denkt zoo niet. Hij leeft bij ingevingen. Nu hoort hij dit, morgen hoort hij weer iets anders. Hij luistert even, en hoort iets. Maar morgen is 't weer weg; tot er straks weer iets tot hem komt. Hij is als een ballon die danst en op en neer vipt. Hij hoort bij tijden, maar hij houdt niet. En wat God wil is, dat we hooren en houden zullen.

Een afgebakende weg voor onzen voet. Een vast spoor waarlangs we ons voortbewegen. Nooit aarzelen. Altoos weten waar 't pad ligt, waarlangs we treden zullen. De herder die vooruit gaat, en wij volgand in den voetstap, dien Hij heeft gezet.

En nu komt het derde. Na het hooren het houden en na het houden het doen.

Vanzelf gaat dit niet. Eigen neiging, verleiding van buiten, verzoeking van den Boose, het gaat er alles tegen in. Op het wetsstandpunt komen we daarom niet verder. Wie waant, dat als hij weet wat God wil, hij het dan ook wel volbrengen kan, rekent met een idealen mensch, die er niet is; en rekent niet met zijn gebroken natuur en met den onheiligen kring waarin hij te handelen heeft.

Wat ge van uw God gehoord hebt, en wat ge houdt, kunt ge niet doen, of diezelfde God moet naar u luisteren, u hooren; en u houden.

Hij moet u zijn wil aanzeggen; gij moet dit zijn Woord hooren; dan moet ge verstaan, dat ge 't niet doet kunt; en uit die pijnlijke onmacht moet het gebed opgaan, of God u kracht ter volbrenging wil verleen. Dat gebed is dan uw antwoord op wat uw God u hooren deed. In dat gebed wordt het valsche standpunt van de wet overwonnen. Gij zegt dan niet: God wil dit en dat. Welken dan zal ik dit en dat doen, en mijn loon op het volbrachte werk van mijn God inwachten. Neen, omgekeerd, zegt gij dan: *Ik kan niet, o mijn God, kom met uw kracht mij te stade en volbreng het in mij.* En als dit in oprechtheid door u wordt afgesmeekt, dan luistert God naar u, dan hoort uw God u roepen, en de heerlijke uitkomst is, dat God het in u doet u volbrengt, en dat gij niet eischt loon, maar dankt dat ge het doen mocht.

En ook hierbij zij het geen mystiek vinderleven. Een dartelen van bloem naar

bloem. Maar gestadigheid, maar vaste gang. Zóó dat uw God niet maar u hoort als ge bidt, maar ook u houdt en u niet loslaat. En dan komt het doen bij u. Niet uit u. Het komt u toe uit uw God. Maar uw God werkt het in u en door u, en zoo wordt Hij verheerlijkt in zijn kind.

„Leid mij, Heer; Ik zou in 't stijgen, nederzigen; leid mij op een hooge rots. Wil mij tot een toevlucht wezen, als voordezen,” zóó teekent de psalmist u de gemoedsstemming van het kind, dat naar God hoort, zich bij zijn God houdt, en op zijn God wacht.

En deszullen zijn het bij wie het door Gods genade van het hooren tot het houden, en van het houden tot het doen komt.

VERBETERING. In de vorige mediatie, pagina 2, kolom 1, regel 24 van onderen af staat: „Hij beheerscht den toekomstigen dag.” Dit moet zijn: Hij belacht den toekomstigen dag.

Officiële Berichten.

Classe 's-Gravenhage.

De Kerkraad der Geref. Kerk van 's-Gravenhage bericht, dat de classe 's-Gravenhage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 11 Aug. a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht vóór Dinsdag 18 Juli e.k. bij den scriba, Van Speijkstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den Kerkeraad voornoemd:

C. LION CACHET, scriba.

's-Gravenhage, 16 Juli 1908.

Classis Gorinchem.

Op verzoek van een drietal Kerken wordt de vergadering der classis Gorinchem uitgesteld tot Woensdag 12 Augustus, D.V.

Namens den Kerkeraad van Gorinchem:

C. LINDENBOOM, praeset.

J. H. VAN NEEDE, scriba.

Classis Woerden.

De vergadering der classis Woerden zal D.V. plaats hebben Donderdag 30 Juli, aanvang 's morgens 9 uur, te Alphen a/d Rijn.

Namens de roep. Kerk van Nieuwkoop:

H. v. DIJK, cons.

Zwammerdam, 15 Juli 1908.

AGENDUM voor de 9de Provinciale Diaconale Conferentie der Gereformeerde Kerken in de Provincie Noord-Holland, D.V. te houden te Beverwijk op Woensdag 5 Augustus 1908, in de Gereformeerde Kerk aldaar. Aanvang ten 9½ uur.

1. Opening der vergadering.
2. Lezing der notulen, presentielijst en financiële mededeelingen.
3. Ingekomen stukken.
4. Referaat van den Wel-Erw. heer Ds. J. H. Jonker van Wormerveer. Onderwerp: „Vrouwelijke hulp bij de diaconie.”

5. Is het volgens onze Gereformeerde beginselen geoorloofd, dat een klein bemiddelde Diaconie de verzorging van vier wezen voor haar rekening hebbende, bij gebreke financieel overmogen om genoemde wezen geheel voor eigen rekening te blijven verzorgen, bij het Burgerlijk Armbestuur aanklopt om bijdrage in de verpleegkosten? (Midden.)

6. Is het geoorloofd wanneer een Diaconie staat voor een tekort in haar kas, om de wekelijkse handreiking te gaan vermindern? (Helder.)

7. Hoe te handelen met een gezin waarvan de vader wezen heeft te lui te zijn om te werken, daarbij misbruik maakt van sterke drank en daardoor zijn gezin in armoede doompelt? (Alkmaar.)

8. Is het geoorloofd welduven op hun verlaagen geld in voorschot te geven en dan (mode op hun verzoek) wekelijks iets van de gewone uitkeering in te houden totdat het voorschot is terugbetaald? (Wormerveer.)

9. Wanneer Diaconen niet apart vergaderen, zoals in kleine kerken het geval is, en van oordeel zijn in strijd met het advies van den heelen kerkeraad steun te moeten vragen buiten de gemeente (kerken der Classe enz.), moeten diaconen dan handelen naar eigen inzicht, of zich schikken naar het advies van den kerkeraad? (Het comité.)

10. Voorstel van het comité de volgende conferentie zoo mogelijk te Edam te houden.

11. Rondvraag.

12. Sluiting der vergadering.

Kort verslag van de classale vergadering, gehouden te Alkmaar 18 Juni 1908.

Gezongen wordt Ps. 84: 6, gelezen 1 Cor. 12, waarna de praeses der roepende Kerk, Ds. G. J. D. Aalders van Dussen, de vergadering opent met gebed.

1. Als moderamen nemen zitting Ds. Aalders, praeses, Ds. Goedbloed, assessor en Ds. de Jonge, scriba.

2. Afgvaardigd zijn: van Andel Ds. H. L. Both, onderling J. Versteeg; Alkmaar Ds. W. Bosch, onderling P. H. Rombout; Werkendam A. Ds. F. Rispens, onderling G. van Oord; Werkendam B. Ds. J. Olinga, onderling M. Ippel; Sleuwayk Ds. P. H. de Jonge, onderling C. van Drunen; Nieuwendijk Ds. J. A. Goedbloed,

onderling A. van Noorloos; Dussen Ds. G. J. D. Aalders, onderling A. v. d. Berge; Meeuwen onderling A. Oost en M. v. Dijk; Giessen Rijkswijk onderling J. in 't Veld, diaken P. Smits; Waardhuizen onderling G. Juengerius en D. Groeneveld.

Aan den diaken van Giessen Rijkswijk wordt keurstem verleend.

3. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

4. Bij het onderzoek naar art. 41 D. K. O. vraagt een der Kerken advies. De classis benoemd 5 deputaten om de daar geresen moeilijkheden uit den weg te ruimen. Ook doet een der Kerken de blijde mededeeling, dat een vroeger toegepaste censuur onder 's Heeren zegen dit heeft uitgewerkt, dat de betrokken broeder in alle zijne rechten is hersteld.

5. Ds. W. Bosch brengt verslag uit van de Particuliere Synode, 10 Juni gehouden te Breda. Hieruit blijkt, dat de geliden voor de hulpbehoevende Kerken niet aan 't juiste adres waren bezorgd. Den deputaat voor hulpbehoevende Kerken wordt opgedragen dit verzuim te herstellen.

6. Vacatureberichten worden aldus geregeld: Giessen-Rijkswijk 5 Juli Ds. Goedbloed; 26 Juli Ds. de Jonge; 16 Aug. Ds. Olinga; 6 Sept. Ds. Rispens; 27 Sept. Ds. Aalders. Waardhuizen 19 Juli Ds. Olinga; 16 Aug. Ds. Rispens; 13 Sept. Ds. Aalders.

7. De verschillende deputaten worden geconferencieerd. Voor kerksituatie 1909 worden aangegeven Werkendam B en Andel, prim; Dussen, secundus.

8. Roepende Kerk voor de e.k. vergadering is Nieuwendijk.

9. Na 't innen van de collecten voor Theol. School en Zendingen sluit de praeses de vergadering. Er wordt gezongen Ps. 72: 11; Ds. Goedbloed eindigt met dankzegging.

Op last der classis:

Ds. P. H. de Jonge, scriba.

Kort verslag van de Prov. Synode van Zeeland, gehouden den 16en Juni 1908 te Middelburg.

1. Dr. L. Wagenaar opent de vergadering. Hij laat zingen Ps. 27: 5, leest Openb. 3: 14-22, welkomst de Broeders en gaat voor in gebed.

2. Als moderamen wordt gekozen: Dr. Wagenaar, praeset, Ds. v. d. Veen, assessor, Dr. Laman, re. scriba, Ds. Broekstra, 2e. scriba.

3. Ds. Laman brengt de groete over van Ds. A. Littooy en spreekt namens hem een woord van hartelijken dank tot de Synode.

4. De notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd.

5. Rapport wordt uitgebracht door Ds. v. d. Veen als curator der Theol. School; door Ds. v. d. Kooij inzake de Prov. Kas, art. 19 en art. 49; door Ds. Hamming betreffende art. 13; door Ds. Kerkhof omtrent de Zending en door Ds. Laman over de Zendingsskas, terwijl Br. Timmerman rapporteert over Krankzinnigen etc. Alle rapporten worden met dank aanvaard, terwijl de verschillende boeken werden nagelaten en in orde worden bevonden.

6. Ds. v. d. Veen rapporteert namens de commissie in zake de Kerk van Z. door de vorige Synode benoemd, welk rapport met dankbaarheid wordt aangehoord.

7. Een schrijven van dank, 't welk tevens een verzoek bevat, wordt gelezen en zal worden beantwoord.

8. Een verzoekschrift zal ontkennend beantwoord worden, terwijl een protest wordt verworpen.

9. Betreffende de concept-regeling van Dep. Syn. aangaande nadere regeling van het verband tusschen de Kerken en de Theol. Fac. der V. U. worden de voorgestelde wijzigingen der classis Middelburg unaniem overgenomen, en 't aldus gewijzigde concept eenparig aangenomen.

10. Een voorstel der classis Middelburg, om de Gener. Synode 3 jaar uitstel te verzoeken betreffende de Zending, wordt eenstemmig aangenomen.

Omtrent de samenwerking wordt met meerderheid beslist, dat de Zeeuwsche Kerken de financiële regeling gezamenlijk voor hare rekening zullen nemen.

11. 't Voorstel Tholen tot opheffing dier classis wordt aangehouden, terwijl eene commissie wordt benoemd om de zaken van Tholen te onderzoeken en op een volgende Synode te rapporteren.

12. De Kerk van Wemeldingse ontvangt eene aanbeveling, nadat de classis Goes zal geoordeeld hebben of 't collecteren van Zeelands Kerken nog noodig zal zijn.

13. Donburg en Westkapelle ontvangen dezelfde subsidie als 't vorige jaar.

14. 't Verzoek om steun voor haren emerit. pred. etc. wordt aan Tholen toegestaan.

15. Benoemingen. Voor de Generale Synode: prim; Dr. L. Wagenaar en Ds. Bouma, secund; Ds. v. d. Veen en Ds. Laman, prim; Oud. D. Mulder en J. Louwerse, secund; Oud. C. Oranje en P. Dregmann. Curator Theol. school: Ds. v. d. Veen, prim; Dr. Laman, sec.; Art. 49: Dr. Wagenaar, Dr. v. d. Veen, Ds. v. d. Kooij, Dr. Staal, Ds. v. d. Berg. Quaestor art. 13: Ds. Hamming. Art. 19: Dr. Wagenaar, Ds. v. d. Veen, Ds. Laman, Ds. v. d. Berg, Ds. v. d. Kooij, quaestor. Algemeen quaestor: Ds. v. d. Kooij.

16. Een berwaande broeder zal namens de Synode worden beantwoord, terwijl de handelingen der classis te dezer worden goedgekeurd.

17. Een verzoek van de classis Axel wordt teruggewezen.

18. Roepende Kerk voor de volgende Synode zal Goes zijn, terwijl wordt bepaald, dat den

ten Dinsdag in Juni de Synode zal worden samengeroepen, tensij die mocht vallen in de Pinksterweek. Dan op den 2en Dinsdag.

19. De korte notulen worden gelezen en goedgekeurd.

20. Na een woord van dank aan den Praeses sluit deze de Synode en gaat voor in dankgebed.

Namens de Synode:

E. H. BROEKSTRA, 2e Scriba.

Buitenland.

Duitschland. Slechte teekenen.

Een droef teken is het, dat in Duitschland het aantal jongelieden, dat in de theologie studeert, steeds afneemt. In den winter van 1907-1908 waren er bij de 17 Deutsche Evangelische faculteiten 2238 studenten, waarvan 2065 Duitschers, ongeveer even zoo veel als in den winter van 1906-1907. In den zomer van 1883 was dit getal 4800, waarvan 4400 Duitschers.

Bij de Roomschen staat dit geheel anders. Het aantal studenten in de godgeleerdheid is sedert 1888 bij de Evangelischen meer dan honderd procent gedaald, maar bij de Roomschen is dit getal ongeveer 30 procent toegenomen.

En wanneer nu maar alle studenten in de theologie in den dienst hunner kerk traden! Doch dit is helaas niet het geval; zeer velen begeeren, als hunne studie voltooid is, geen kerkelijk ambt.

Wat de provincie Saksen betreft, zoo deelt men in de *Ref. K.-Ztg.* mede, hebben in 1907 van de 113 candidaten, die met goed gevolg geëxamineerd werden, slechts 42 ter beschikking van het kerkbestuur gesteld. Ook in andere deelen van het Deutsche rijk bleek het, dat vele candidaten, nadat zij hunne studien volbracht hadden, geen lust gevoelden de kerk te gaan dienen. Zou het zaad dat door de vele moderne professoren in de theologie uitgestrooid werd, daaraan geen schuld hebben?

In het *Allgem. Kirchenblatt für das Ev. Deutschland* 1908, komt een artikel voor over den kerkelijken toestand van de stad en landgemeenten van Hamburg, over 1906. In eene gemeente, die 52,254 zielen telt, kwamen elken Zondag door elkander 833 personen in de kerk, dat is 1½ procent der gemeente. In andere gemeenten is het niet beter. In genoemd jaar gaven 190 personen aan hunne kerk een scheidsbrief, tot hertoe was dit aantal dooreen genomen, elk jaar 54. Het aantal geboorten neemt in Hamburg af, gelijk helaas overal elders. Maar toch blijkt uit het feit, dat van de kinderen die in echt geboren werden, er 86 procent gedoopt werden, en uit de omstandigheid, dat van de buiten echt geboren kinderen, nog 51 procent den doop ontvingen, dat niet alle band met de kerk des Heeren door de meerderheid der bevolking is verbroken. Dit blijkt ook daaruit, dat van de geloven huwelijken bijna 85 procent kerkelijk bevestigd werden.

Opmerkelijk is het ook dat, terwijl slechts anderhalf procent der gemeente de godsdienstoefeningen bezoekt, het aantal avondmaalgeners 7,66 procent bedraagt. (Bremen heeft 11,15 procent, Berlijn 15,20 procent!) Hieruit blijkt, dat velen wel den avondmaal maar niet ter kerk gaan. Aan alles is helaas te bespeuren, dat de invloed van de kerk op het volksleven steeds geringer wordt, of liever dat men zich steeds meer van de kerk afwendt.

N.-Amerika. De algemeene Synode der Presbyteriaansche kerk van het Noorden.

Dere Synode, gehouden in Kansas City, heeft bepaald, dat de Algemeene Synode, de Synoden en Classen „commissies van uitvoering” zouden benoemen. Volgens onze overtuiging is men daardoor van den goeden weg afgedoold. Immers vaste commissiën, die handelend moeten optreden wanneer de kerkelijke samenkomsten niet gehouden zijn, leiden tot eene verlooping van het presbyteriale systeem. De voorzitters der permanente commissiën worden ongeveer presbyteriale superintendents.

Verblijvend is het feit, dat het blijkt dat deze Synode toonde veel te voelen voor het wachwoord van de „Students' Volunteer Movement”: „de Evangelisatie van de wereld door dit geslacht”. De „Foreign Mission Board”, de commissie voor de uitwendige sending, vroeg aan de Synode niet minder, dan haar toe te staan om meer dan anderhalf miljoen dollars uit te geven voor de sending onder de heidenen. Het wil nog al wat zeggen bijna vier miljoen gulden! De synode stond dit hooge bedrag toe.

De Duitsch sprekende Presbyterianen verlangden in afzonderlijke classen te mogen gaderen. De Synode stond wel toe dat zulke classen zouden gevormd worden, doch zij besloot dat de zaak eerst definitief haar beslag krijgen zou, wanneer de particuliere Synoden daarover waren geraadpleegd. Dit is de derde maal dat deze quaestie op de tafel der Synode kwam. De Deutsche kerken willen eene particuliere Synode vormen, die dan den naam dragen zal van „Duitsche Synode van het Westen”, welke dan samengesteld moet worden uit drie Presbyterien of Classen.

In de *Hope* lasen wij een bestrijding van de meening, dat wij in den tegenwoordigen tijd pas de Kerk des Heiligen Geestes hebben.

Zij leidt aldus: „De schrijver meent, dat de kerk bepaaldelijk twee prioriten achter zich heeft, en dat nu de derde met macht zich doet gelden. In de dagen van ouds was de kerk eenvoudig de kerk Gods.